

Çiçək Adil qızı HÜSEYNOVA

Qərbi Kaspi Universitetinin magistrantı, Bakı, Azərbaycan

E-mail: cicekhuseynova247@gmail.com

ORCID ID: 0009-0004-5346-3567

SOSIAL MEDIA PLATFORMALARININ QLOBAL SİYASİ DİSKURSUN TRANSFORMASIYASI VƏ İDEOLOJİ QÜTBLƏŞMƏ PROSESLƏRİNƏ TƏSİRİ

Xülasə

Müasir dövrdə rəqəmsal kommunikasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı və sosial media platformalarının qlobal miqyasda geniş yayılması beynəlxalq informasiya mühitinin strukturunu əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirmişdir. Sosial media artıq yalnız kommunikasiya vasitəsi deyil, həm də siyasi diskursun formalaşdırılması, ictimai rəyin istiqamətləndirilməsi və ideoloji proseslərin transformasiyası baxımından mühüm təsir mexanizmi kimi çıxış edir. Xüsusilə Facebook, X (Twitter), YouTube, TikTok və Instagram kimi platformalar siyasi informasiyanın yayılma sürətini artırmaqla yanaşı, ictimai qütbləşmə və rəqəmsal radikallaşma proseslərini də gücləndirmişdir. Məqalədə sosial media platformalarının qlobal siyasi kommunikasiya sistemində rolu, alqoritmik idarəetmə mexanizmləri, “echo chamber” effekti və ideoloji qütbləşməyə təsiri kompleks şəkildə təhlil olunmuşdur. Eyni zamanda sosial medianın beynəlxalq siyasi diskursun transformasiyasına və ictimai rəyin manipulyasiyası proseslərinə təsiri qiymətləndirilmişdir. Tədqiqatın məqsədi sosial media platformalarının beynəlxalq siyasi proseslərdə təsir imkanlarını müəyyən etmək, onların yaratdığı risk və imkanları sistemli şəkildə araşdırmaq və gələcək inkişaf istiqamətlərini elmi əsaslarla izah etməkdir. Tədqiqat zamanı müqayisəli təhlil, sistemli yanaşma, statistik analiz və analitik modelləşdirmə metodlarından istifadə edilmişdir. Nəticələr göstərir ki, sosial media platformaları müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində siyasi kommunikasiya və ictimai rəyin formalaşmasında dominant aktorlardan birinə çevrilmişdir. Bununla yanaşı, alqoritmik filtrasiya və dezinformasiya axınları ideoloji qütbləşməni və informasiya təhlükəsizliyi risklərini artırmışdır.

Açar sözlər: sosial media, siyasi diskurs, ideoloji qütbləşmə, rəqəmsal kommunikasiya, dezinformasiya.

UOT: 316

JEL: D83, F50, Z13

DOI: <https://doi.org/10.54414/GFCY3883>

Giriş

Müasir rəqəmsal dövrdə sosial media platformaları qlobal siyasi kommunikasiya sisteminin və beynəlxalq ictimai rəyin formalaşmasına təsir edən ən mühüm elementlərdən birinə çevrilmişdir. İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı, internet istifadəçilərinin sayının artması və rəqəmsal platformaların gündəlik həyata daha dərindən inteqrasiyası siyasi diskursun strukturunda ciddi dəyişikliklər yaratmışdır [1]. Ənənəvi media sistemlərindən fərqli olaraq sosial media platformaları interaktiv və desentralizasiya olunmuş kommunikasiya mühiti formalaşdıraraq informasiyanın real

vaxt rejimində istehsalını, paylaşılmasını və yayılmasını mümkün etmişdir.

Sosial medianın təsir imkanlarının genişlənməsi siyasi kommunikasiya mexanizmlərini də transformasiyaya uğratmışdır. Dövlətlər, siyasi institutlar, beynəlxalq təşkilatlar və qeyri-dövlət aktorları Facebook, X (Twitter), YouTube, TikTok və Instagram kimi platformalardan ictimai rəyə təsir göstərmək, siyasi narrativlər formalaşdırmaq və auditoriyanı mobilizasiya etmək məqsədilə geniş istifadə edirlər [2]. Bu şəraitdə sosial media yalnız kommunikasiya vasitəsi deyil, həm də siyasi təsir və ideoloji rəqabət aləti kimi çıxış edir.

Rəqəmsal platformaların dominant mövqeyə yüksəlməsi informasiya təhlükəsizliyi, ictimai manipulyasiya və ideoloji qütbləşmə ilə bağlı yeni problemlər yaratmışdır. Alqoritmik filtrasiya mexanizmləri istifadəçilərin əsasən öz baxışlarına uyğun məzmunlarla qarşılaşmasına səbəb olur ki, bu da “echo chamber” effektini gücləndirərək ictimai qütbləşməni dərinləşdirir [3]. Belə mühitdə alternativ baxışların zəifləməsi siyasi radikallaşma risklərini artırır və cəmiyyət daxilində sosial parçalanmanı gücləndirir.

Sosial medianın beynəlxalq siyasi proseslərə təsiri xüsusilə seçki kampaniyaları, geosiyasi böhranlar, sosial etirazlar və beynəlxalq münaqişələr zamanı daha aydın müşahidə olunur. Rəqəmsal platformalar informasiyanın yayılma sürətini əhəmiyyətli dərəcədə artırmaqla yanaşı, transmilli siyasi mobilizasiya imkanlarını da genişləndirmişdir [4]. Lakin bu proses dezinformasiya, saxta xəbərlər və manipulyativ məzmunların yayılmasını da sürətləndirərək demokratik institutlar və beynəlxalq sabitlik üçün yeni təhlükələr formalaşdırmışdır [5].

Mövzunun aktuallığı sosial media platformalarının müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində siyasi diskursun formalaşmasına və ideoloji proseslərə təsir imkanlarının sürətlə artması ilə bağlıdır. Müasir informasiya mühitində rəqəmsal kommunikasiya sistemləri siyasi hadisələrin necə təqdim olunmasını, şərh edilməsini və global auditoriya tərəfindən necə qəbul edilməsini müəyyən edən əsas mexanizmlərdən birinə çevrilmişdir [6]. Bu səbəbdən sosial medianın təsir mexanizmlərinin və yaratdığı nəticələrin elmi əsaslarla araşdırılması həm nəzəri, həm də praktiki baxımdan mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Tədqiqatın əsas məqsədi sosial media platformalarının global siyasi diskursun transformasiyasına və ideoloji qütbləşmə proseslərinə təsirini təhlil etməkdən ibarətdir. Eyni zamanda rəqəmsal siyasi kommunikasiya sisteminin yaratdığı əsas risk və imkanların müəyyənəndirilməsi, alqoritmik idarəetmə mexanizmlərinin ictimai rəyin formalaşmasına təsirinin qiymətləndirilməsi də tədqiqatın əsas istiqamətlərindən biridir [7].

Tədqiqat zamanı müqayisəli təhlil, sistemli yanaşma, statistik analiz və analitik modelləşdirmə metodlarından istifadə edilmişdir. Bu metodlar sosial medianın təsir mexanizmlərini və onun beynəlxalq kommunikasiya mühitində rolunu çoxşaxəli şəkildə qiymətləndirməyə imkan verir [8].

Müasir elmi araşdırmalar göstərir ki, sosial medianın təsiri artıq milli sərhədləri aşaraq beynəlxalq siyasi sabitlik, ictimai diplomatiya və geosiyasi rəqabət proseslərinə birbaşa təsir göstərir [9]. Bundan əlavə, süni intellekt texnologiyalarının rəqəmsal platformalara integrasiyası informasiya axınlarının alqoritmik idarə olunmasını gücləndirmiş və siyasi məzmunun fərdiləşdirilməsi səviyyəsini artırmışdır [10]. Nəticə etibarilə sosial media platformaları global informasiya mühitində ictimai şüura və beynəlxalq siyasi proseslərə təsir göstərən dominant aktorlardan birinə çevrilmişdir.

Sosial medianın siyasi kommunikasiya sistemində rolu və transformasiya xüsusiyyətləri. Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində sosial media platformaları siyasi kommunikasiya proseslərinin əsas elementlərindən birinə çevrilmişdir. Ənənəvi media sistemlərindən fərqli olaraq sosial media daha sürətli, interaktiv və istifadəçi yönümlü kommunikasiya mühiti formalaşdırır. Bu platformalar vasitəsilə informasiya real vaxt rejimində global auditoriyaya çatdırılır və siyasi proseslərə dair ictimai reaksiyalar daha operativ şəkildə formalaşır [1].

Sosial medianın inkişafı siyasi kommunikasiya modelində struktur dəyişiklikləri yaratmışdır. Əvvəlki mərhələdə informasiya axını əsasən dövlət qurumları və ənənəvi media təşkilatları tərəfindən idarə olunurdusa, hazırda istifadəçilər də aktiv informasiya istehsalçısına çevrilmişdir. Bu transformasiya nəticəsində siyasi diskurs daha çox rəqəmsal platformalar üzərindən formalaşmağa başlamışdır [6]. Xüsusilə Facebook, X (Twitter), YouTube və TikTok kimi platformalar siyasi gündəmin formalaşdırılması və ictimai rəyin istiqamətləndirilməsi baxımından yüksək təsir imkanlarına malikdir.

Sosial media platformalarının siyasi proseslərdə rolu xüsusilə seçki kampaniyaları, beynəlxalq böhranlar və ictimai etirazlar

zamanı daha aydın görünür. Rəqəmsal kommunikasiya vasitələri siyasi aktorların auditoriya ilə birbaşa əlaqə qurmasına imkan yaradır və ənənəvi informasiya vasitələrinin vasitəçilik funksiyasını qismən zəiflədir [2]. Bu vəziyyət siyasi mesajların daha sürətli yayılmasına və ictimai mobilizasiya imkanlarının genişlənməsinə səbəb olmuşdur.

Sosial medianın siyasi kommunikasiya sistemində artan rolunu daha sistemli şəkildə qiymətləndirmək üçün müxtəlif platformaların global istifadə səviyyəsi və siyasi təsir potensialı mühüm indikator hesab olunur. Müxtəlif platformaların auditoriya əhatəsi onların siyasi diskursun formalaşmasına təsir imkanlarını da müəyyən edir [8].

Cədvəl 1. Qlobal sosial media platformalarının istifadə səviyyəsi və siyasi təsir potensialı (2025).

Platforma	Aktiv istifadəçi sayı (milyard)	Siyasi təsir səviyyəsi
Facebook	3.1	Yüksək
YouTube	2.7	Yüksək
X (Twitter)	0.6	Çox yüksək
TikTok	1.9	Yüksək
Instagram	2.0	Orta-yüksək

Mənbə: [4, 5] mənbələr əsasında hazırlanmışdır.

Cədvəl 1-də təqdim olunan göstəricilər sosial media platformalarının global kommunikasiya sistemində dominant mövqeyini nümayiş etdirir. Facebook və YouTube istifadəçi sayına görə ən geniş auditoriyaya malik platformalar hesab olunur. Bu platformalar yalnız sosial kommunikasiya vasitəsi kimi deyil, həm də siyasi məlumatların yayılması və ictimai rəyin istiqamətləndirilməsi baxımından mühüm təsir gücünə malikdir.

X (Twitter) platformasının istifadəçi sayı digər platformalarla müqayisədə daha az olsa da, onun siyasi təsir səviyyəsi daha yüksək qiymətləndirilir. Bunun əsas səbəbi platformanın siyasi liderlər, jurnalistlər, ekspertlər və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən aktiv istifadə olunmasıdır [7]. Xüsusilə beynəlxalq böhranlar və siyasi hadisələr zamanı informasiyanın ilkin yayılma mənbələrindən biri kimi çıxış etməsi bu platformanın siyasi təsir imkanlarını artırır.

TikTok və Instagram isə daha çox gənc auditoriya arasında geniş yayılmış platformalardır. Vizual və qısaformatlı məzmunun dominantlığı bu platformalarda siyasi mesajların daha emosional və sürətli şəkildə yayılmasına şərait yaradır. Son illərdə rəqəmsal populizm və siyasi manipulyasiya proseslərində bu platformaların rolu əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır [3]. Sosial medianın siyasi

kommunikasiya sistemində təsiri aşağıdakı analitik model vasitəsilə ifadə oluna bilər:

$$SP = f(A + E + V + R)$$

Burada: SP – sosial media təsiri; A – auditoriya əhatəsi; E – istifadəçi aktivliyi; V – viral yayılma sürəti; R – platformanın etibarlılıq səviyyəsi.

Bu model göstərir ki, sosial medianın siyasi təsiri yalnız istifadəçi sayı ilə müəyyən olunmur. İnformasiyanın yayılma sürəti, istifadəçi aktivliyi və platformaya olan etibar da təsirin formalaşmasına birbaşa təsir edir. Xüsusilə viral məzmun mexanizmləri siyasi mesajların qısa müddət ərzində milyonlarla istifadəçiyə çatdırılmasını mümkün edir [9].

Sosial media platformaları müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində siyasi kommunikasiya proseslərinin strukturunu dəyişdirərək yeni rəqəmsal siyasi mühit formalaşdırmışdır. Bu mühit həm siyasi iştirak imkanlarını genişləndirir, həm də dezinformasiya və ictimai manipulyasiya risklərini artırır. Buna görə də sosial medianın siyasi təsir mexanizmlərinin sistemli şəkildə araşdırılması müasir beynəlxalq kommunikasiya sisteminin anlaşılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Sosial media və ideoloji qütbləşmə mexanizmləri. Sosial media platformalarının

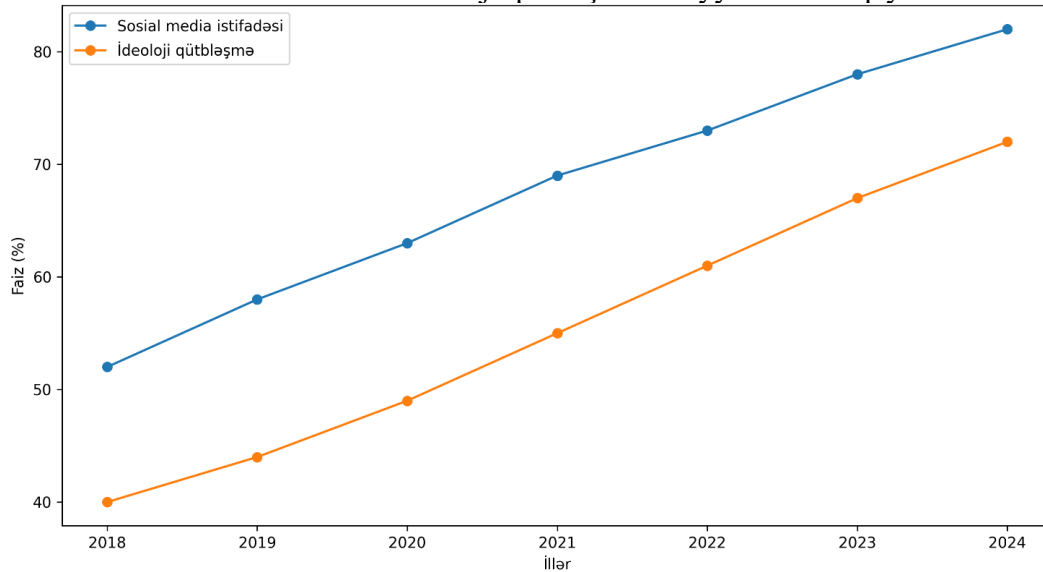
geniş yayılması ictimai və siyasi kommunikasiya sistemində yeni imkanlar yaratmaqla yanaşı, ideoloji qütbləşmə proseslərinin dərinləşməsinə də təsir göstərmişdir. Müasir rəqəmsal platformalar istifadəçilərə böyük həcmdə informasiya təqdim etsə də, həmin informasiyanın seçilməsi və prioritetləşdirilməsi əsasən alqoritmik mexanizmlər vasitəsilə həyata keçirilir [3]. Bu sistem istifadəçilərin maraq dairəsinə və əvvəlki davranışlarına uyğun məzmun təqdim etdiyi üçün fərqli baxışlarla qarşılaşma imkanlarını məhdudlaşdırır.

Bu proses “echo chamber” və ya “filter bubble” effekti kimi xarakterizə olunur. Belə mühitdə istifadəçilər əsasən öz mövqelərinə uyğun informasiyalarla qarşılaşır və alternativ siyasi baxışlardan uzaqlaşır [1]. Nəticədə ideoloji parçalanma güclənir, ictimai kompromis imkanları zəifləyir və siyasi

radikallaşma meylləri artır. Sosial media platformaları emosional və konflikt yaradan məzmunu daha çox ön plana çıxardığı üçün qütbləşmə prosesləri daha sürətli xarakter alır.

Müasir beynəlxalq təcrübə göstərir ki, sosial media vasitəsilə yayılan siyasi məzmun seçki proseslərinə, ictimai etirazlara və beynəlxalq böhranların qavranılmasına birbaşa təsir göstərir [4]. Xüsusilə manipulyativ informasiya axınları və dezinformasiya kampaniyaları ictimai rəyin istiqamətləndirilməsi baxımından ciddi təsir imkanlarına malikdir. Bu vəziyyət rəqəmsal kommunikasiya mühitində informasiya təhlükəsizliyi məsələlərinin daha da aktuallaşmasına səbəb olmuşdur. İdeoloji qütbləşmə səviyyəsinin sosial media istifadəsi ilə əlaqəsini aşağıdakı qrafik vasitəsilə ümumiləşdirmək mümkündür.

Şəkil 1. Sosial media istifadəsi və ideoloji qütbləşmə səviyyəsinin müqayisəli dinamikası

Mənbə: [5, 6] mənbələr əsasında hazırlanmışdır.

Şəkil 1 göstərir ki, sosial media istifadəsinin artması ilə ideoloji qütbləşmə səviyyəsi arasında birbaşa əlaqə mövcuddur. Xüsusilə yüksək sosial media aktivliyi olan cəmiyyətlərdə siyasi qütbləşmə daha yüksək səviyyədə müşahidə olunur. Bu dinamika rəqəmsal platformaların ictimai və siyasi münasibətlər sistemində təsir imkanlarının artdığını göstərir.

Pew Research Center tərəfindən aparılan tədqiqatlar göstərir ki, sosial media

istifadəçiləri arasında siyasi mövqelərin daha sərt və kompromissiz xarakter alması ehtimalı yüksəkdir [5]. Bunun əsas səbəblərindən biri istifadəçilərin emosional və sensasion məzmunlara daha çox reaksiya verməsidir. Platforma alqoritmləri də istifadəçi aktivliyini artırmaq məqsədilə bu tip məzmunları daha geniş auditoriyaya təqdim edir [2]. Sosial media və ideoloji qütbləşmə arasındakı qarşılıqlı təsiri aşağıdakı analitik model ilə ifadə etmək mümkündür:

$$IP = f(SM + AF + DI + EC)$$

Burada: IP – ideoloji qütbləşmə; SM – sosial media istifadəsi; AF – alqoritmik filtrasiya; DI – dezinformasiya axını; EC – “echo chamber” effekti.

Bu model göstərir ki, ideoloji qütbləşmə təkcə sosial media istifadəsi ilə deyil, həm də alqoritmik filtrasiya və dezinformasiya axınlarının intensivliyi ilə formalaşır. İstifadəçilərin yalnız oxşar baxışlarla qarşılaşması ictimai dialoqu zəiflədir və siyasi qarşıdurma risklərini artırır [7].

Rəqəmsal platformalarda ideoloji qütbləşmənin artması beynəlxalq münasibətlər sistemində də təsir göstərir. Dövlətlər və siyasi aktorlar sosial media vasitəsilə informasiya təsiri yaratmağa və ictimai rəyi yönləndirməyə çalışırlar. Bu isə informasiya müharibəsi və rəqəmsal təsir əməliyyatlarının beynəlxalq siyasətdə rolunu daha da gücləndirmişdir [8].

Sosial media platformaları müasir siyasi kommunikasiya sistemində həm demokratik iştirak imkanlarını genişləndirən, həm də ideoloji parçalanmanı dərinləşdirən ikili təsir mexanizmi kimi çıxış edir. Bu səbəbdən rəqəmsal platformaların fəaliyyət prinsiplərinin və alqoritmik idarəetmə sistemlərinin daha şəffaf şəkildə tənzimlənməsi müasir informasiya təhlükəsizliyi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

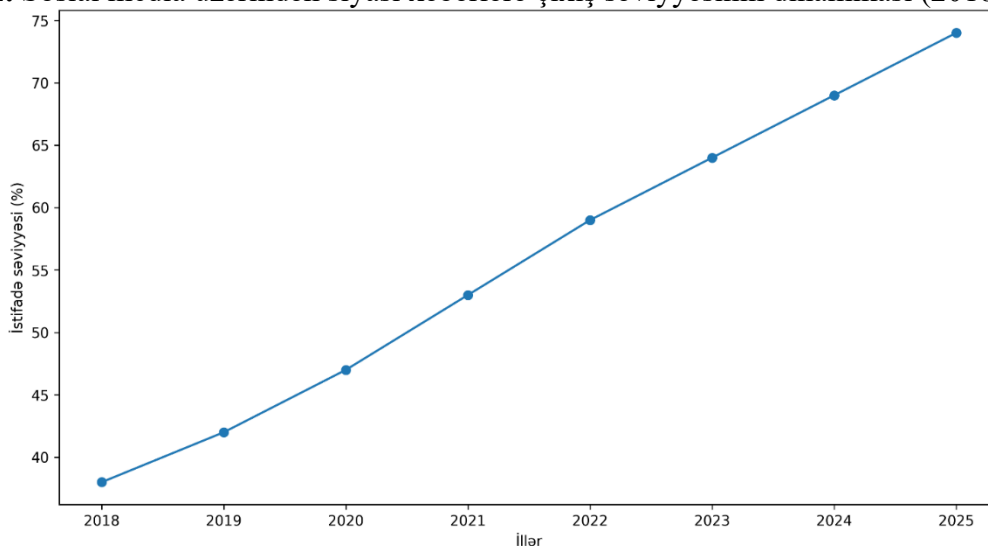
Rəqəmsal platformalar və global siyasi diskursun transformasiyası. Müasir

beynəlxalq münasibətlər sistemində rəqəmsal platformalar qlobal siyasi diskursun formalaşmasına birbaşa təsir göstərən əsas kommunikasiya vasitələrindən birinə çevrilmişdir. Informasiya texnologiyalarının inkişafı nəticəsində siyasi kommunikasiya ənənəvi media məkanından rəqəmsal platformalara keçmiş və bu proses beynəlxalq informasiya mühitinin strukturunda ciddi dəyişikliklər yaratmışdır [1]. Sosial media platformaları artıq yalnız informasiya paylaşım vasitəsi deyil, həm də siyasi gündəmin müəyyənləşdirilməsi, ictimai rəyin yönləndirilməsi və qlobal siyasi narrativlərin formalaşdırılması baxımından strateji təsir mexanizmi kimi çıxış edir.

Qlobal siyasi diskursun transformasiyası xüsusilə rəqəmsal populyarizm və informasiya manipulyasiyası proseslərində daha aydın müşahidə olunur. Sosial media platformalarında emosional və sensasion məzmunların daha geniş yayılması siyasi kommunikasiya üslubunun dəyişməsinə səbəb olmuşdur [3]. Bir çox hallarda siyasi aktorlar qısa, emosional və manipulyativ mesajlardan istifadə etməklə ictimai rəyə daha sürətli təsir göstərməyə çalışırlar. Bu tendensiya siyasi debatların məzmununu sadələşdirir və rəşional müzakirə imkanlarını zəiflədir.

Rəqəmsal platformaların qlobal siyasi diskursa təsirini daha aydın göstərmək üçün beynəlxalq auditoriyanın sosial media üzərindən siyasi xəbərlərə çıxış səviyyəsinin dinamikası aşağıdakı qrafikdə təqdim olunur.

Şəkil 2. Sosial media üzərindən siyasi xəbərlərə çıxış səviyyəsinin dinamikası (2018–2025).

Mənbə: [4, 5] mənbələr əsasında hazırlanmışdır.

Şəkil 2 üzrə aparılan təhlil göstərir ki, son illərdə sosial media vasitəsilə siyasi xəbərlərə çıxış səviyyəsində davamlı artım müşahidə olunur. Xüsusilə gənc auditoriya arasında ənənəvi media vasitələrindən istifadənin azalması və rəqəmsal platformalara keçidin sürətlənməsi siyasi kommunikasiya strukturu yeni tendensiyalar formalaşdırmışdır [6]. Bu dinamika sosial medianın qlobal siyasi diskursun əsas formalaşdırıcı elementlərindən birinə çevrildiyini göstərir. İnformasiyanın sürətli yayılması beynəlxalq hadisələrin ictimai qavranılmasına və siyasi reaksiyaların formalaşmasına birbaşa təsir göstərir. Eyni zamanda rəqəmsal platformalarda yayılan dezinformasiya və manipulyativ məzmun beynəlxalq informasiya təhlükəsizliyi risklərini artırır [7]. Sosial medianın qlobal siyasi diskursa təsiri aşağıdakı analitik model vasitəsilə ifadə edilə bilər:

$$GD = f(SM + AI + PI + DS)$$

Burada: GD – qlobal siyasi diskurs; SM – sosial media platformaları; AI – alqoritmik idarəetmə; PI – siyasi informasiya axını; DS – rəqəmsal yayılma sürəti.

Bu model göstərir ki, qlobal siyasi diskursun formalaşması artıq yalnız ənənəvi informasiya sistemləri ilə müəyyən olunmur. Sosial media platformalarının alqoritmik strukturu və informasiyanın rəqəmsal yayılma sürəti beynəlxalq siyasi kommunikasiya sisteminin əsas komponentlərindən birinə çevrilmişdir [8].

Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində rəqəmsal platformaların artan təsiri dövlətlərin informasiya siyasətinə də ciddi təsir göstərmişdir. Bir çox dövlətlər artıq rəqəmsal diplomatiya və sosial media strategiyalarını xarici siyasətin mühüm elementi kimi qiymətləndirirlər [9]. Bu yanaşma beynəlxalq rəqəbatın informasiya və kommunikasiya müstəvisində daha da gücləndiyini göstərir.

Rəqəmsal platformalar qlobal siyasi diskursun transformasiyasında dominant rol oynayaraq beynəlxalq kommunikasiya sisteminin strukturunu dəyişdirmişdir. Bununla yanaşı, dezinformasiya, manipulyasiya və rəqəmsal qütbləşmə kimi problemlər

informasiya təhlükəsizliyi baxımından yeni risklər yaratmışdır. Bu səbəbdən rəqəmsal platformaların fəaliyyət mexanizmlərinin daha sistemli şəkildə araşdırılması və tənzimlənməsi müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Nəticə

Aparılmış araşdırma göstərir ki, sosial media platformaları müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində siyasi kommunikasiya və ictimai rəyin formalaşmasına təsir edən əsas rəqəmsal aktorlardan birinə çevrilmişdir. İnformasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı və rəqəmsal platformaların qlobal miqyasda yayılması nəticəsində siyasi diskursun strukturu transformasiyaya uğramış, ənənəvi kommunikasiya mexanizmləri yeni rəqəmsal modellərlə əvəz olunmağa başlamışdır.

Tədqiqat nəticələri sübut edir ki, sosial media platformaları siyasi informasiyanın yayılma sürətini və auditoriya əhatəsini əhəmiyyətli dərəcədə artırmışdır. Facebook, X (Twitter), YouTube, TikTok və Instagram kimi platformalar artıq yalnız sosial kommunikasiya vasitəsi deyil, həm də siyasi narrativlərin formalaşdırılması, ictimai mobilizasiya və beynəlxalq informasiya təsiri baxımından strateji əhəmiyyətə malik mexanizmlər kimi çıxış edir. Bu proses qlobal siyasi kommunikasiya sistemində rəqəmsal platformaların dominant mövqeyini daha da gücləndirmişdir.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1. Castells M. The rise of the network society (2nd ed.). Oxford: Wiley-Blackwell. 2010.
2. McCombs M. Setting the agenda: the mass media and public opinion. Cambridge: Polity Press. 2004.
3. Sunstein C.R. Republic: divided democracy in the age of social media. Princeton: Princeton University Press. 2017.
4. Reuters Institute. Digital News Report 2025. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism. 2025. Available at: <https://www.digitalnewsreport.org>
5. Statista. Global Media and Social Media Outlook Report. Hamburg: Statista

- Research Department. Available at: <https://www.statista.com>
6. Van Dijk J. The Network Society (4th ed.). London: Sage Publications. 2020.
 7. Entman R.M. Framing: toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 1993;43(4):51–58.
 8. Kaplan A.M., Haenlein M. Users of the World, Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media. *Business Horizons*, 2010;53(1):59–68.
 9. Nye J.S. Soft Power: The means to success in world politics. New York: Public Affairs. 2004.
 10. UNESCO. Digital Communication and Information Society Report. Paris: UNESCO Publishing. 2024.

Chichek Adil HUSEYNOVA

Master's student of Western Caspian University, Baku, Azerbaijan

THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA PLATFORMS ON THE TRANSFORMATION OF GLOBAL POLITICAL DISCOURSE AND PROCESSES OF IDEOLOGICAL POLARIZATION

Summary

In the contemporary digital era, the rapid development of communication technologies and the widespread expansion of social media platforms have significantly transformed the structure of the global information environment. Social media no longer functions solely as a communication tool but has become an important mechanism shaping political discourse, public opinion, and ideological transformation processes. Platforms such as Facebook, X (Twitter), YouTube, TikTok, and Instagram not only accelerate the dissemination of political information but also intensify processes of public polarization and digital radicalization. The article comprehensively analyses the role of social media platforms within the global political communication system, including algorithmic content governance mechanisms, the “echo chamber” effect, and their influence on ideological polarization. At the same time, the study evaluates the impact of social media on the transformation of international political discourse and the manipulation of public opinion. The main objective of the research is to identify the influence capacity of social media platforms in international political processes, systematically analyse the risks and opportunities they create, and scientifically explain future development trends. The study employs comparative analysis, system analysis, statistical analysis, and analytical modelling methods. The findings demonstrate that social media platforms have become dominant actors in shaping political communication and public opinion within the contemporary system of international relations. At the same time, algorithmic filtering and disinformation flows have intensified ideological polarization and information security risks.

Keywords: social media, political discourse, ideological polarization, digital communication, disinformation.

Чичек Адил ГУСЕЙНОВА

магистрант Западно-Каспийского Университета, Баку, Азербайджан

РОЛЬ СОЦИАЛЬНЫХ МЕДИА-ПЛАТФОРМ В ТРАНСФОРМАЦИИ ГЛОБАЛЬНОГО ПОЛИТИЧЕСКОГО ДИСКУРСА И ПРОЦЕССАХ ИДЕОЛОГИЧЕСКОЙ ПОЛЯРИЗАЦИИ

Резюме

В современную цифровую эпоху стремительное развитие коммуникационных технологий и широкое распространение социальных медиа-платформ существенно изменили структуру глобального информационного пространства. Социальные медиа перестали быть исключительно средством коммуникации и превратились в важный механизм формирования политического дискурса, общественного мнения и трансформации идеологических процессов. Такие платформы, как Facebook, X (Twitter), YouTube, TikTok и Instagram, не только ускоряют распространение политической информации, но и усиливают процессы общественной поляризации и цифровой радикализации. В статье комплексно анализируется роль социальных медиа-платформ в системе глобальной политической коммуникации, исследуются алгоритмические механизмы управления контентом, эффект «эхо-камеры» и их влияние на идеологическую поляризацию. Одновременно оценивается влияние социальных медиа на трансформацию международного политического дискурса и процессы манипулирования общественным мнением. Основная цель исследования заключается в определении влияния социальных медиа-платформ на международные политические процессы, системном анализе создаваемых ими рисков и возможностей, а также научном объяснении перспектив их дальнейшего развития. В ходе исследования использованы методы сравнительного анализа, системного подхода, статистического анализа и аналитического моделирования. Результаты исследования показывают, что социальные медиа-платформы превратились в доминирующих акторов в формировании политической коммуникации и общественного мнения в современной системе международных отношений. Вместе с тем алгоритмическая фильтрация и потоки дезинформации усиливают идеологическую поляризацию и риски информационной безопасности.

Ключевые слова: социальные медиа, политический дискурс, идеологическая поляризация, цифровая коммуникация, дезинформация.

Daxil olub: 14.05.2026